

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060104

DOM
2022-03-18

Mål nr
M 4280-21

Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-03-17 i mål nr M 3897-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

T D

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun
593 80 Västervik

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att det belopp som T D ska betala i vite till staten bestäms till 25 000 kr.

Dok.Id 1796978

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T D har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om utdömande av vite. Han har vidhållit att han har transporterat bort alla uttjänata bilar och att föreläggandet därmed är uppfyllt.

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. Nämnden har framhållit att det av fotografierna från tillsynsbesöket på fastigheten X den 1 oktober 2018 framgår att det fanns kvar minst sju bilar på fastigheten: fyra personbilar, två lastbilar och en bärgningsbil.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

T D har i Mark- och miljööverdomstolen åberopat ett vittnesintyg i vilket C M intygar att han besökte fastigheten den 29 september 2018 och att bilarna då var borta.

Mark- och miljööverdomstolen kan konstatera att vitesföreläggandet har delgetts T D och att det vunnit laga kraft. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att föreläggandet är lagligen grundat. Ansökan om utdömande av vite har delgetts T D inom två år från det att förutsättningarna för att väcka en sådan talan uppkom, se 9 § tredje stycket lagen (1985:206) om viten.

Frågan är om T D har överträtt föreläggandet. Vitesföreläggandet innebär, enligt Mark- och miljööverdomstolens dom den 14 juni 2018 i mål nr M 12032-17, att T D ska transportera bort samtliga uttjänata bilar som förvaras på fastigheten X senast den 30 september 2018. Mark- och miljööverdomstolen finner att nämnden genom foton från tillsynsbesök visat att i vart fall två lastbilar och en bärgningsbil fanns kvar på fastigheten den 1 oktober 2018. Det åberopade vittnesintyget ändrar inte denna bedömning. T D har alltså överträtt föreläggandet.

Mark- och miljööverdomstolen anser vidare att den omständigheten att T D i viss utsträckning har följt föreläggandet inte innebär att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse, se 9 § första stycket första meningen lagen om viten.

Därmed är förutsättningarna för att döma ut vitet i och för sig uppfyllda.

Frågan är slutligen om det finns särskilda skäl att jämka vitet enligt 9 § första stycket andra meningen lagen om viten. Vid denna bedömning kan Mark- och miljööverdomstolen konstatera att T D i tid har transporterat bort ett stort antal bilar från fastigheten. I övrigt har det inte framkommit några omständigheter som ger skäl till jämkning. Med hänsyn till att T D således till stor del uppfyllt föreläggandet finner Mark- och miljööverdomstolen att vitet ska jämkas till 25 000 kr. Mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet härmed.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-04-08

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Gösta Ihrfelt, referent,
Lars Olsson och Marianne Wikman Ahlberg.

Föredragande har varit Ylva Svensson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-03-17
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3897-20

PARTER

Sökande

Västerviks kommun, Miljö- och byggnadsnämnden
593 80 Västervik

Motpart

T D

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar T D att till staten betala vite om 75 000 kr.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun (nämnden) beslutade genom delegation den 29 september 2015 bland annat att förelägga T D med enskild firma V B som verksamhetsutövare, vid vite om 75 000 kr att bedriva yrkesmässig bilskrotningsverksamhet på X innan auktorisation enligt bilskrotningsförordningen (2007:186) erhållits. Dock fick högst 75 bilkarosser förvaras samtidigt på fastigheten i enlighet med gällande tillstånd. Åtgärden skulle vara genomförd senast den 30 oktober 2015. Beslutet gällde omedelbart utan hinder av överklagande.

Beslutet överklagades till länsstyrelsen och sedermera till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen ändrade det överklagande beslutet den 4 december 2017 genom dom i mål M 3044-17 enligt bland annat följande. T D med enskild firma Västerviks bildemontering, förelades att senast den 30 december 2017 transportera bort samtliga uttjänta bilar som förvaras på fastigheten X. Därefter fick ingen bilskrotningsverksamhet bedrivas på fastigheten förrän auktorisation enligt bilskrotningsförordningen (2007:186) erhållits.

Mark- och miljödomstolens dom överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som enbart ändrade tidpunkten för när åtgärderna skulle vara genomförda till den 30 september 2018.

Nämnden har ansökt hos mark- och miljödomstolen om utdömande av vite. Ansökan är hänförlig till föreläggandet enligt den slutliga utformningen av Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljödomstolen har i dom den 20 februari 2020 avslagit nämndens ansökan om vite då det inte har visats att det ändrade föreläggandet har delgivits T D. Efter överklagande av nämnden har Mark- och miljööverdomstolen undanröjt mark- och miljödomstolens dom och återförvisat målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning. Mark- och miljödomstolen prövar nu i detta mål nämndens ansökan om utdömande av vite.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att T D ska förpliktas att betala vite om 75 000 kr.

Till stöd för yrkandet har nämnden anfört bland annat följande. Nämnden beslutade den 29 september 2015 om att förelägga V B, T D, om förbud mot yrkesmässig bilskrotning samt om åtgärder för att följa villkor enligt gällande tillstånd för verksamheten. Nämndens beslut överklagades till länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen och fastställdes i dom av Mark- och miljööverdomstolen den 14 juni 2018, mål nr. M 12032-17. Domen vann laga kraft den 14 juni 2018 och med den förelades T D att senast den 30 september 2018 transportera bort samtliga uttjänta bilar på den aktuella fastigheten och att därefter inte bedriva yrkesmässig bilskrotning innan verksamheten hade auktorisation för detta. Nämnden besökte fastigheten på eftermiddagen den 1 oktober 2018 och kunde då konstatera att föreläggandet inte fullföljts. Borttransport av fordon till en angränsande fastighet pågick men några enstaka uttjänta fordon fanns kvar på fastigheten. Det fanns även stora mängder däck och bildelar som får anses vara del av en yrkesmässig bilskrotningsverksamhet. I ett annat ärende hos nämnden har T D uppgett att omflyttningen genomfördes på lördagen den 29 september och på förmiddagen den 1 oktober. Nämnden bedömer att föreläggandet om att transportera bort de uttjänta bilarna senast den 30 september 2018 inte har uppfyllts. Omflyttningen har dessutom inte skett av godkänd transportör till godkänd mottagningsanläggning i enlighet med bestämmelserna i avfallsförordningen (2011:927).

T D har bestritt yrkandet. Till stöd för sitt bestridande har han anfört att föreläggandet har uppfyllts och vitet ska därför inte dömas ut. Han har vidare anfört att han önskar att komplettera skälen för sitt bestridande.

T D har inte inkommit med komplettering av skälen inom utsatt tid.

DOMSKÄL

Förutsättningar för utdömande av vite

Mark- och miljödomstolen har i ett mål om utdömande av vite att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat, om det har överträtts samt om adressaten haft faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Mark- och miljödomstolen ska dessutom, under förutsättning att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek samt om det finns särskilda skäl att jämka det.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att vitesföreläggandet har delgetts T D och att det har vunnit laga kraft.

Har vitesföreläggandet stöd i lag?

För att ett föreläggande ska kunna ligga till grund för en ansökan om utdömande av vite krävs att det är lagligen grundat. Någon särskild föreskrift om att domstolen ska pröva vitesföreläggandets laglighet finns inte. Laglighetsprövningen får dock anses ligga i sakens natur och innebär att domstolen ex officio kontrollerar att vitesföreläggandet uppfyller vissa elementära krav. Kontrollen av ett vitesföreläggande bör i första hand klarlägga att detta är fritt från allmänna nullitetsgrundande fel. Sedan föreläggandet vunnit laga kraft är det dock ett väsentligt rättssäkerhetskrav att man kan lita på att beslutet står fast (jfr prop. 1984/85:96 s. 56 och Lavin, Viteslagstiftningen En kommentar, tredje upplagan s. 118 ff. Se även MÖD M 4026-20 av den 9 mars 2021).

I det nu aktuella fallet har vitesföreläggandet föregåtts av ett föreläggande om samma sak, utan vite. Ansökan om vite är hänförlig till föreläggandet enligt den slutliga, lagkraftvunna, utformningen av Mark- och miljööverdomstolen.

Föreläggandets laglighet har prövats av domstol i ett lagakraftvunnet avgörande och mark- och miljödomstolen finner därför inget skäl för att nu göra en annan bedömning.

T D har haft faktisk och rättslig möjlighet att i tid efterkomma vitesföreläggandet.

Har vitesföreläggandet överträts?

T D har invänt att han har efterkommit föreläggandet. Han har dock inte anfört när i tiden detta skulle ha skett och mark- och miljödomstolen finner att det, mot bakgrund av vad som har anförts av nämnden, får anses klarlagt att T D inte inom angiven tid har följt föreläggandet.

Har ändamålet med vitet förlorat sin betydelse eller finns det skäl att jämka vitesbeloppet?

T D har invänt att det saknas grund för att döma ut vitet eftersom han har efterkommit föreläggandet.

Enligt 9 § lagen (1985:206) om viten, viteslagen, så gäller att vite inte ska dömas ut om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse och att vitet får jämkas om det föreligger särskilda skäl därtill.

Mark- och miljödomstolen gör härvid följande bedömning. Att T D uppgett att han vidtagit förelagda åtgärder, efter det att fristen för åtgärden gått ut, innebär inte att vitet har förlorat sin betydelse eller att det annars saknas grund för att döma ut vitet (se prop. 1984/85:96 s. 55 och 107).

Det har vidare inte framkommit att det skulle föreligga några särskilda skäl för att jämka vitet och vitet ska därför, mot bakgrund av vad som anförts ovan, dömas ut med det i föreläggandet beslutade beloppet om 75 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 7 april 2021.

Marie Gerrevall

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har rådmannen Marie Gerrevall (ordförande) och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Caroline Torstensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se